

โครงการบริหารจัดการที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) และความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (LDN)

วัตถุประสงค์

- เพื่อบริหารจัดการที่ดินด้วยการปรับปรุง พื้นฟู ในการลดการปล่อยและเพิ่มการกักเก็บคาร์บอนในพื้นที่เกษตรกรรม
- เพื่อกำหนดมาตรการในการบริหารจัดการที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรม
- เพื่อจัดการความเสื่อมโทรมของที่ดินตามแนวความคิดความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN)
- เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างเหมาะสม

ผลการดำเนินงานและผลการติดตามในพื้นที่

- คู่มือการปฏิบัติงานกิจกรรมความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน จำนวน 2 ฉบับ คือ LDN Baseline และ LDN Implementation ขณะนี้จัดทำคู่มือทั้ง 2 ฉบับ เรียบร้อยแล้ว และเผยแพร่ให้กับเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไปแล้ว
- Carbon Neutrality ขณะนี้ดำเนินการคัดเลือกพื้นที่และเกษตรกรเข้าร่วมโครงการเรียบร้อยแล้ว
- LDN Baseline ขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินงานในขั้นตอนการประเมินความเสื่อมโทรมของทรัพยากรที่ดิน ตามตัวชี้วัดความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน 3 ตัวชี้วัด (LUC NPP และ SOC)
- การจัดทำ LDN Implementation ขณะนี้ สพข. 8 และ 9 อยู่ระหว่างการวิเคราะห์ข้อมูลความเสื่อมโทรมของที่ดิน จากฐานข้อมูลการทำเป้าหมายและตัวชี้วัดความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน เพื่อกำหนดพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินงานโดยพิจารณาตามหลักเกณฑ์ สพข. 11 และ 12 อยู่ระหว่างขั้นตอนการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ประชุมชี้แจง เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากเกษตรกร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อจัดทำมาตรการให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหาของพื้นที่ และความต้องการของชุมชน และสำรวจออกแบบระบบอนุรักษ์ดินและน้ำให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ในการป้องกัน ความเสื่อมโทรมของที่ดิน

ความพึงพอใจ

ค่าคะแนนเต็ม 5

1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการ

ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.42

2) ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการ

ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.89

ข้อค้นพบ

- กิจกรรมบริหารจัดการที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) ยังอยู่ระหว่างการดำเนินการโดยส่วนกลาง ซึ่งอาจจะไม่เป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้
- การดำเนินงานกิจกรรมการจัดการความเสื่อมโทรมของที่ดินด้วยแนวคิดความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN) จะมีกระบวนการดำเนินงาน LDN Baseline ก่อนในปีที่ 1 แล้วจึงนำพื้นที่ LDN Baseline ปีที่ 1 มาดำเนินการกิจกรรม LDN Implementation ในอีก 2 ปีต่อมา ซึ่งอาจเป็นการดำเนินการที่ไม่ต่อเนื่องในพื้นที่นั้นๆ
- งบประมาณในการเก็บตัวอย่างดินในพื้นที่ที่ไม่สอดคล้องกัน เนื่องจากกระบวนการขั้นตอนในการทำ LDN Baseline ในการเก็บตัวอย่างดินค่อนข้างละเอียด และต้องครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัด บางจังหวัดอยู่ไกลจากที่ตั้ง สพข. งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอในการดำเนินการ

เป้าหมายของโครงการ

- พื้นที่เกษตรกรรมที่ได้รับการปรับปรุง พื้นฟู ในกิจกรรมการปรับเปลี่ยนการใช้ประโยชน์ที่ดินในการบริหารจัดการผลผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) จำนวน 52 จังหวัด ไม่น้อยกว่า 10,000 ไร่
- พื้นที่เกษตรกรรม และพื้นที่ดินเสื่อมโทรมไม่น้อยกว่า 23,800 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ 14 จังหวัด

งบประมาณ : รวมทั้งสิ้น 121.1920 ลบ.

หน่วยงานที่รับผิดชอบ : กรมพัฒนาที่ดิน

ผลการเบิกจ่าย 0.34%

0.4080 ลบ.

121.1920 ลบ.

ผลลัพธ์จากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2567

1) การใช้ประโยชน์ระบบการอนุรักษ์ดินและน้ำ

- เกษตรกรทุกรายได้ใช้ประโยชน์จากระบบการอนุรักษ์ดินและน้ำ สามารถแก้ไขปัญหาในพื้นที่ได้

2) การนำปัจจัยการผลิตมาใช้ประโยชน์

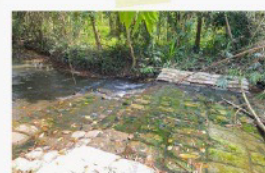
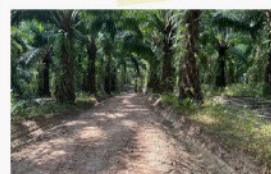
- เกษตรกรนำปัจจัยการผลิตไปใช้แล้วทั้งหมด 45.24%
- เกษตรกรนำปัจจัยการผลิตไปใช้บางส่วน 24.60%
- เกษตรกรยังไม่ได้นำปัจจัยการผลิตมาใช้ประโยชน์ 30.16%

** ร้อยละ 30.16 ยังไม่นำปัจจัยการผลิตมาใช้ประโยชน์

เนื่องจากช่วงเวลาที่ได้รับไม่เหมาะสมกับการใช้ปัจจัยการผลิต เช่น ได้รับปัจจัยหลังฤดูฝนหรือฤดูน้ำหลาก ต้องรอฝนตกในพื้นที่ก่อนถึงจะนำปัจจัยการผลิตมาใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะ

- กรมพัฒนาที่ดินควรเร่งรัดการดำเนินงานในกิจกรรมบริหารจัดการที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) ให้เป็นไปตามแผน
- กองแผนงาน กรมพัฒนาที่ดินควรพิจารณาปรับขั้นตอนการดำเนินงานให้มีความต่อเนื่อง เช่น ปีที่ 1 จัดทำกิจกรรม LDN Baseline ปีที่ 2 ปรับกิจกรรมย่อยการสำรวจออกแบบส่วนหน้าดำเนินการ และปีที่ 3 ดำเนินการ LDN Implementation เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและป้องกันการดำเนินการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในช่วงที่ไม่เหมาะสม เช่น ช่วงฤดูฝน ฤดูน้ำหลาก ปลายฤดูฝน การเพาะปลูกของเกษตรกร เป็นต้น และเพื่อให้มีการใช้จ่ายงบประมาณได้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- กองแผนงาน กรมพัฒนาที่ดินควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับปริมาณงานหรือระยะทางในการปฏิบัติงานในแต่ละ สพข. ประกอบ

ข้อมูล ณ วันที่ 3 มีนาคม 2568

โครงการป้องกันและบรรเทาภัยจากน้ำ

สาระสำคัญของโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ : เพื่อป้องกันบรรเทาหรือลดการสูญเสียจากการเกิดอุทกภัย โดยพัฒนาปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ ตลอดจนพัฒนาระบบระบายน้ำ

เป้าหมาย : พื้นที่รับประโยชน์จากโครงการ ได้รับการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากการเกิดอุทกภัย

หน่วยงานรับผิดชอบ : กรมชลประทาน

งบประมาณปี พ.ศ. 2568 : จำนวน 8,285.3540 ล้านบาท

การติดตาม : สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ จำนวน 18 ราย และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 60 ราย

ผลการเบิกจ่าย

ผลการดำเนินงาน

- การก่อสร้างระบบระบายน้ำ คลองระบาย คลองผันน้ำ ประตูระบายน้ำ อาคารควบคุมการระบายน้ำ สิ่งก่อสร้างในการบริหารจัดการน้ำ ทั้งหมด 214 รายการ ดำเนินการแล้วเสร็จ 1 รายการ คิดเป็นร้อยละ 0.47 อยู่ระหว่างดำเนินการ 213 รายการ และยกเลิก 3 รายการ เนื่องจากปรับเนื้องานและใช้งบประมาณในส่วนอื่นแทน โดยใช้งบประมาณหลักสำหรับการพัฒนาปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ ตลอดจนพัฒนาระบบระบายน้ำ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้าง
- ด้านพื้นที่ได้รับการป้องกันและบรรเทาอุทกภัยแล้วจำนวน 10,670 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.44 ของเป้าหมาย 436,639 ไร่

ผลการติดตามในพื้นที่

- เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ 6 โครงการ ร้อยละ 100.00 เห็นว่างบประมาณเพียงพอ และร้อยละ 80.00 เห็นว่าทันเวลา ขณะที่ร้อยละ 20.00 เห็นว่าการจัดสรรงบประมาณมีความล่าช้า ในปี 2567 ซึ่งเป็นโครงการต่อเนื่องมาถึงปี 2568
- ระบบระบายน้ำ คลองระบาย คลองผันน้ำ ประตูระบายน้ำ อาคารควบคุมการระบายน้ำ และสิ่งประกอบอื่น ในการบริหารจัดการน้ำ การป้องกันตลิ่ง 4 โครงการ อยู่ในขั้นตอนการก่อสร้าง และ 2 โครงการ อยู่ในขั้นตอนการเตรียมพื้นที่ก่อนก่อสร้าง

ความพึงพอใจต่อโครงการฯ

ข้อค้นพบ

- พื้นที่ที่ได้รับประโยชน์แล้ว เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร สามารถบริหารจัดการน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งน้ำ ระบายน้ำได้เร็วขึ้น จากการปรับปรุง/พัฒนาระบบฯ
- การดำเนินโครงการฯ บางพื้นที่ ส่งผลกระทบต่อการทำการเกษตร และโครงสร้างของที่อยู่อาศัยของชุมชนและเกษตรกรในบริเวณใกล้เคียงโครงการฯ
- การดำเนินงานเกี่ยวข้องกับชุมชน/เกษตรกรหลายพื้นที่ เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน ต้องบูรณาการและชี้แจงโครงการให้ครอบคลุมและทั่วถึง
- พื้นที่โครงการเป็นแหล่งรับน้ำหรือเป็นพื้นที่ที่เกิดปัญหาน้ำท่วมอย่างต่อเนื่องทุกปี จึงเป็นข้อจำกัดในการดำเนินโครงการ ดังนี้ โครงการที่ดำเนินการต่อเนื่องหลายปี การดำเนินการจะชะลอตัวในช่วงที่มีปริมาณน้ำมาก และหน่วยงานต้องขอกันเงินงบประมาณไว้เบิกเหลือในปีให้สอดคล้องกับปริมาณงานเพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องทุกปี ในส่วนของโครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จปีต่อปี หน่วยงานต้องเร่งดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนช่วงฤดูน้ำหลาก (กันยายน - ตุลาคม)
- การเตรียมพื้นที่ก่อนการก่อสร้างในเขตพื้นที่โครงการที่เป็นแหล่งรับน้ำ เช่น บึง ลำห้วย ประสบปัญหาวัชพืชและผักตบชวาจำนวนมากกีดขวางการดำเนินงาน ซึ่งต้องกำจัดให้หมดก่อนถึงจะสามารถดำเนินการได้

ข้อเสนอแนะ

- กรมชลประทาน ควรมีการประเมินผลกระทบจากการดำเนินโครงการ และกำหนดแผนการรองรับผู้ได้รับผลกระทบในรูปแบบการชดเชยต่าง ๆ ไว้ในแผนงานโครงการ
- กรมชลประทาน ควรประชาสัมพันธ์/สื่อสาร ขั้นตอนการดำเนินงาน ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ รูปภาพหรือแบบจำลองโครงการเชิงประจักษ์ ความก้าวหน้าผลการดำเนินงาน เพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจแก่เกษตรกร ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่โครงการ
- โครงการที่ดำเนินการต่อเนื่องหลายปี กรมชลประทาน ควรจัดเตรียมแผนในการขอกันเงินงบประมาณไว้เบิกเหลือในปี เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง
- กรมชลประทาน ควรบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (อบจ., เทศบาล, อบต.) เพื่อร่วมกำจัดวัชพืชและผักตบชวาในพื้นที่โครงการให้สามารถดำเนินการได้เร็วขึ้น